

Juryrapport

Brabants Lof & Brabantse BeLofte
2021

erfgoed brabant

Voorwoord

Erfgoed Brabant presenteert in 2021 de erfgoedprijzen Brabants Lof & Brabantse BeLofte. Brabants Lof is een prijs voor een publieksgericht project dat zorg draagt voor het behouden en doorgeven van Brabants erfgoed. In het project is aandacht voor inclusie. Brabantse BeLofte is een prijs voor een inclusief erfgoed-idee dat nog in de steigers staat. Stimuleren, inspireren, samen optrekken en in het zonnetje zetten, dat zijn de doelen van Brabants Lof & Brabantse BeLofte.

De erfgoedprijzen Brabants Lof & Brabantse BeLofte zijn een initiatief van Erfgoed Brabant, in samenwerking met de provincie Noord-Brabant. De prijs Brabants Lof bestaat uit een geldbedrag van €4.000,-. Brabantse BeLofte betreft een geldprijs van €1.000,- én een samenwerkingstraject met Erfgoed Brabant, aangepast op de wensen en behoeften van het idee.

Aandacht voor diversiteit, toegankelijkheid & inclusie is één van de criteria van de prijzen. Diversiteit, toegankelijkheid & inclusie is een complex en breed begrip. In erfgoedprojecten kan het op veel verschillende manieren vorm krijgen. Denk bijvoorbeeld aan een diverse werkgroep, aan diverse doelgroepen die worden aangesproken, of de manier waarop er vanuit verschillende perspectieven inhoud gegeven wordt aan het project of de activiteit. Of er is zichtbaar rekening gehouden met de toegankelijkheid van het project.

Het Brabantse erfgoedveld - waaronder ook Erfgoed Brabant - is lerende op het gebied van diversiteit, toegankelijkheid & inclusie. De complexiteit van het thema kwam ook gedurende het hele proces van de erfgoedprijzen naar voren. De jury is uiterst zorgvuldig met elkaar in gesprek geweest over het wegen van het criterium diversiteit, toegankelijkheid & inclusie ten aanzien van de ingediende projecten. Tussen de ingediende projecten is er veel verschil in de mate waarin aandacht is voor het thema. Daarnaast zijn er nog de andere criteria die door de jury zijn meegenomen in de weging van de ingediende projecten. Onder andere mate van actualiteit en samenwerking met een andere sector of sectoren. Het resultaat van het juryproces leest u in dit juryrapport.

Criteria Brabants Lof

Om in aanmerking te komen voor Brabants Lof moet het project aan de volgende criteria voldoen:

- In het project of de activiteit zijn diversiteit en inclusie uitgangspunt, dat kan in verschillende contexten. Denk bijvoorbeeld aan een diverse werkgroep, aan de diverse doelgroepen die worden aangesproken, of de manier waarop er vanuit verschillende perspectieven inhoud gegeven wordt aan het project of de activiteit. Of er is zichtbaar rekening gehouden met toegankelijkheid van het project: fysiek, digitaal of inhoudelijk;
- Het project of de activiteit haakt aan op de actualiteit;
- In het project zit een samenwerkingsverband tussen erfgoed en (een) andere sector(en);
- Het is een publieksgericht project;
- Er wordt creatief omgegaan met erfgoed;
- Het project heeft betrekking op Brabant en Brabants erfgoed, gaat over verhalen die met Brabant/Brabanders te maken hebben;
- Het project draagt zorg voor het behouden, vertellen of doorgeven van erfgoed naar de toekomst;
- Het project geeft blijk van betrokkenheid en motivatie van de betrokkenen rondom het project of de activiteit;
- Het project of de activiteit is in ontwikkeling en heeft al eerste tastbare resultaten om te kunnen overleggen;
- Het project is iets wat gedeeld mag worden: met het indienen van het project of de activiteit wordt het openbaar gemaakt.

Projecten van Erfgoed Brabant, projecten waar medewerkers van Erfgoed Brabant actief bij betrokken zijn, alsmede projecten die voor meer dan 50% door de provincie zijn gesubsidieerd, zijn uitgesloten van deelname aan Brabants Lof.

Criteria Brabantse BeLofte

Om in aanmerking te komen voor Brabantse BeLofte moet het idee aan de volgende criteria voldoen:

- Om in aanmerking te komen voor Brabantse BeLofte mag het project nog een idee of een concept zijn, met de motivatie en betrokkenheid om hier daadwerkelijk aan te werken.
- In het concept of idee zijn diversiteit en inclusie uitgangspunt, dat kan in verschillende contexten. Denk bijvoorbeeld aan een diverse werkgroep, aan de diverse doelgroepen die worden aangesproken, of de manier waarop er vanuit verschillende perspectieven inhoud gegeven wordt aan het idee of het concept. Of er is zichtbaar rekening gehouden met toegankelijkheid van het concept of idee: fysiek, digitaal of inhoudelijk;
- Het concept of idee haakt aan op de actualiteit;
- In het concept of idee zit een nieuw samenwerkingsverband tussen erfgoed en (een) andere sector(en);
- Het concept of idee is publieksgericht;
- Er wordt creatief omgegaan met erfgoed;
- Het concept of idee heeft betrekking op Brabant en Brabants erfgoed, gaat over verhalen die met Brabant/Brabanders te maken hebben;
- Het concept of idee is iets wat gedeeld mag worden: met het indienen van het concept of idee wordt het openbaar gemaakt.

Projecten van Erfgoed Brabant, projecten waar medewerkers van Erfgoed Brabant actief bij betrokken zijn, alsmede projecten die voor meer dan 50% door de provincie zijn gesubsidieerd, zijn uitgesloten van deelname aan Brabantse BeLofte.

Jury

- Juryvoorzitter Stijn Smeulders, gedeputeerde Bestuur, Veiligheid, Cultuur, Sport en Erfgoed
- Hakim Tampoebolon – bestuurslid van Heemkundekring Nyen aenwas van Nassau
- Petra Robben – stadsconservator bij Stadsmuseum Tilburg
- Carla Vlottes-Mohammed – bestuurslid en medeoprichter Stichting Comité 30 juni – 1 juli
- Laura Hondebrink – projectcoördinator Erfgoedcentrum Tongerlohuys
- Bart van den Akker – oprichter en directeur van het HomeComputerMuseum

Proces

1. De aangemelde projecten voor Brabants Lof en de aangemelde ideeën voor Brabantse BeLofte zijn op twee longlists geplaatst. Per aangemeld project en idee of concept is, op basis van een standaard format, een jurydossier gemaakt.
2. Tijdens het eerste juryberaad op 29 september 2021 selecteerde de jury uit de twee longlists drie projecten voor Brabants Lof en twee ideeën voor Brabantse BeLofte. Deze projecten en ideeën voldoen naar het oordeel van de jury het meest aan de criteria.
3. Tussen 29 september en 18 november 2021 kwamen de juryleden samen met de organisaties van de genomineerde projecten en ideeën om hun vragen over de projecten en ideeën te stellen. Per project en idee hebben telkens twee juryleden contact met de organisatie gehad.
4. Op 11 november 2021 vond het tweede juryberaad plaats en op 18 november 2021 vond het derde juryberaad plaats. Hierna zijn de twee winnaars gekozen.

Aanmeldingen

De jury van de erfgoedprijzen Brabants Lof & Brabantse BeLofte is aangenaam verrast door het grote aantal ingezonden projecten en ideeën, namelijk 47: 29 voor Brabants Lof en 18 voor Brabantse BeLofte. Het is geweldig om te zien dat zoveel gemeenschappen zich met hart en ziel inzetten voor erfgoed in de provincie Noord-Brabant.

De volgende projecten zijn aangemeld voor Brabants Lof

- De Schatkamer van de Basiliëk – Organisatie: Parochie Sint-Odulphus van Brabant
- SEINRITE SLUIS 0 – Organisatie: Stichting Weeshuisjes
- Helmond in 100 stukskes – Organisatie: Kunstkwartier
- Herinneringen op banners – Organisatie: Stadsarchief Oss
- In Loco Dicto Rosendale, een atlas van de kerken en kloosters in Roosendaal
- Canon van Bergen op Zoom – Organisatie: De Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom
- Boetiekhôtel Ons Oude Raadhuis
- Restaurant Onze Kerk
- Het huis voor Vincent – Organisatie: Kroot&Partners samen met Braaksma&Roos Architectenbureau
- Stadsboerderij in Heusden-vesting – Organisatie: Lyra, stichting voor cultuur, erfgoed en participatie
- 't Lof – Organisatie: Bèrge dur ut Lint
- Op zoek naar je eigen erfgoed – Organisatie: Stichting Het Historiater
- Global Goals in de praktijk van Claudia Koole – Organisatie: Stichting StadsHerautenSteenbergen
- Sporen Koloniaal Verleden & Heden Tilburg – Organisatie: Comité 30 juni-1 juli Tilburg
- United Colors Breda, wat vier jij vandaag? – Organisatie: Stichting Cultuurbehoud Breda
- Herbeleving Schijnvliegveld de Kiek – Organisatie: Stichting De Vrienden van de Kiek
- Rick Terwindt – Organisatie: Inderdaadt
- Een kijkje in Museum Oud-Oosterhout – Organisatie: Brabants Museum Oud-Oosterhout
- Wijkregistersteenbergen.nl
- Freule Emelie Wesselman van Helmond (1895-1987) – Organisatie: Museum Helmond

- Erfgoedproject 'Kleur je dag' – Organisatie: Sas illustraties
- Java, 1948 (voorheen Oost-Indisch Doof) – Organisatie: Het Zuidelijk Toneel
- 12 mei 1940-burg – Organisatie: Stichting Erfgoed Diessen
- TilburgsAns – Organisatie: Stichting Letterteken
- Restauratie Karkooi Ulvenhout – Organisatie: Stichting Boerderij de Pekhoeve
- Onbegrensde Vrijheid – Organisatie: Prospera Scenario
- Tien ontdekkingstochten door het Land van Ravenstein – Organisatie: Stichting Vrijstaat Land van Ravenstein
- Sterrentocht Tilburg – Organisatie: Stichting Het Vierde Geschenk
- De Vondst – Organisatie: SLOS (Stichting Lokale Omroep Steenbergen)

Een beschrijving van alle ingediende projecten is te vinden op www.erfgoedbrabant.nl/erfgoedprijs.

De volgende ideeën zijn aangemeld voor Brabantse BeLofte

- Voelen aan Toen – Organisatie: Stichting In den Scherminckel
- Wandelrondje De Mortel – Organisatie: Stg Stuurgroep De Mortel
- Laudato Si' – Organisatie: De Huijberg / Broeders van Huijbergen
- Lichtkunstwerk Antony Kok – Organisatie: Stichting De NWE Stijl @ Tilburg
- Spoorдонkse Schatten in Oirschot – Organisatie: Parochie Sint-Odulphus van Brabant
- Natuurcamping Fort Henricus & Dagbesteding De Ster
- Filmproject 750 jaar Steenbergen Verleden, Heden en Toekomst – Organisatie: Stichting StadsHerauten Steenbergen 'Gidsen en vertellers voor Stad en Streek'
- Kunstkameraden Ambacht – Organisatie: Stichting De Cultuurkantine
- Leo Creton, van logboek tot logo – Organisatie: b'art books
- Nieuw uitkijkpunt op Moerputtenbrug – Organisatie: Staatsbosbeheer
- Chabot Tilly
- Heksenjacht – de Podcast – Organisatie: Eric Peeters i.s.m. Heemkundekring De Baronie van Cranendonck
- Leven van de Wind – Organisatie: Molen van Jetten
- Interactief brandweermuseum De Rode Haen – Organisatie: Stichting De Rode Haen
- Opstekers – Organisatie: Bakkerijmuseum De Grenswachter
- Bergs QR-code wandelroute – Organisatie: Heemkundevereniging Berchs-Heem
- QR-codes MoNumenten Tilburg – Organisatie: Werkgroep Monumenten van HKK Tilborch

- Ruiken aan de geschiedenis van Den Bosch – Organisatie: Buistbelevingsprojecten

Een beschrijving van alle ingediende ideeën is te vinden op www.erfgoedbrabant.nl/erfgoedprijs.

Genomineerden Brabants Lof

Tijdens het eerste juryberaad op 29 september 2021 stond de jury voor de taak maximaal drie projecten te nomineren die voldoende aan de criteria voldoen om een potentiële winnaar te zijn. De actualiteitswaarde van de projecten, de aandacht voor inclusie, de samenwerking met andere sectoren en de potentie voor verdere ontwikkeling hebben bij de keuze voor de volgende drie projecten de doorslag gegeven.

Helmond in 100 stukskes

Helmond in 100 stukskes heeft als doel de verhalen van het Helmond van vroeger te verzamelen en te delen. De zogenaamde stukskes zijn gevonden tijdens een opgraving op een oude vuilnisbelt. Voor de één afval, maar voor stadsarcheoloog Theo de Jong een schat. De vondsten – veelal gebruiksvoorwerpen – vertellen over de geschiedenis van Helmond in de jaren 30 tot en met 50. De periode van crisis, oorlog en wederopbouw. Met ouderen worden de stukskes bekeken en de eventuele verhalen die horen bij de stukskes worden verzameld. Hier worden ook jongeren bij betrokken. Kunstkwartier vindt het belangrijk dat jong en oud met elkaar in gesprek zijn over toen en nu. Door verhalen met elkaar te delen worden generaties met elkaar verbonden.

De jury prijst het intergenerationele aspect van het project en de samenwerking met de zorgsector, zeker in deze tijd waarin veel ouderen eenzaam zijn of dreigen te raken - eventueel versterkt door de covid-maatregelen. De jury ziet mogelijkheden het project inclusiever te maken, bijvoorbeeld door gesprekken te voeren over stukskes van nieuwe Brabanders en jongeren.

Sterrentocht Tilburg

De traditie van Driekoningenzingen in Tilburg is zo goed als verdwenen. Stichting Het Vierde Geschenk vindt het gedachtegoed echter zo waardevol dat het op basis van deze oude traditie een nieuw verhaal heeft ontwikkeld, de Sterrentocht.

De jury is onder de indruk van de wijze waarop de stichting eeuwenoud erfgoed omvormt zodat het een nieuw leven krijgt. Tevens onderscheidt Sterrentocht zich ten opzichte van alle ingediende projecten op het gebied van diversiteit en inclusie. Diversiteit en inclusie zijn door het project

verweven. Bij het project is een gemeenschap van jong en oud en van allerlei culturen betrokken. Sterrentocht sluit bewust aan bij de multiculturele stad die Tilburg is en benadrukt dat iedereen kan meedoen. De centrale rol in deze erfgoedtraditie is weggelegd voor kinderen, die met zelfgemaakte lampioenen in de tocht lopen. Het samenwerken met andere sectoren - zoals kunstenaars - en het feit dat de Sterrentocht openbaar is, worden ook door de jury gewaardeerd. De jury wil de stichting meegeven sensitief te zijn met de inzet van levende dieren.

Java, 1948*

Hanneke Coolen en het Zuidelijk Toneel gaan met de voorstelling Java, 1948* de uitdaging aan om in gesprek te gaan over de dekolonisatie van Indonesië. Dit debat wordt vaak gekenmerkt door een felle toon. Spreken we over excessen of over oorlogsmisdaden? Over politionele acties of over een onafhankelijkheidsoorlog? Voor de vorm van het gesprek kiezen Hanneke Coolen en het Zuidelijk Toneel niet voor een klassieke voorstelling, maar voor een beleving en een gesprek. Het publiek krijgt een koptelefoon waarop zij fragmenten uit het archief en door acteurs ingesproken stukken en impressies horen. Het publiek reist mee naar Indonesië en kruipt in het hoofd van ooggetuigen. Na afloop is er ruimte voor gesprek.

De jury is onder de indruk van de combinatie van verschillende disciplines, met erfgoed als basis. De jury spreekt van een hele speciale voorstelling. De voorstelling past in de maatschappelijke ontwikkeling waarin steeds meer aandacht is voor de zwarte bladzijden uit de Nederlandse geschiedenis. Ten tijde van schrijven is de jury benieuwd of het gespreksonderdeel van de voorstelling in de toekomst meer ruimte krijgt.

**Voorheen Oost-Indisch Doof.*

Genomineerden Brabantse BeLofte

Tijdens het eerste juryberaad op 29 september 2021 nomineerde de jury twee ideeën voor de erfgoedprijs Brabantse BeLofte. De jury stond voor de taak maximaal drie ideeën te nomineren die voldoende aan de criteria voldoen om een waardige winnaar te zijn. Wegens de aandacht voor inclusie, de samenwerking met andere sectoren en de grote potentie heeft de jury de volgende twee ideeën genomineerd.

Ruiken aan de geschiedenis van Den Bosch

Kunstenares Sanne Vaassen en historicus Girbe Buist ontwerpen met de Oogvereniging Brabant een geurwandeling voor slechtzienden door de geschiedenis van Den Bosch. Tijdens de geurwandeling ontdekken de slechtzienden stukken uit het verleden van Den Bosch door aan kruiden, bloemen, oliën en bloemenextracten te ruiken.

De jury is onder de indruk van de hoge mate van de toegankelijkheid, publieksgerichtheid en creativiteit van het idee. Ook waardeert de jury de samenwerking met andere sectoren. Voor de ontwikkeling van het idee adviseert de jury de samenwerking op te zoeken met lokale erfgoedorganisaties. Tevens adviseert de jury te streven naar een inclusief historisch geurverhaal. Met andere woorden: welke verhalen worden verteld?

Kunstkameraden Ambacht

Kunstkameraden Ambacht richt zich specifiek op jongeren met een migratieachtergrond die kennis willen opdoen van verschillende ambachten. Samen met ambachtslieden, kunstenaars en ontwerpers worden nieuwe toepassingen bedacht voor oude ambachten. Deze dynamische erfgoedbenadering is aansprekend voor jongeren. Ook geeft - volgens de organisatie - de samenwerking tussen de mensen met verschillende achtergronden en van verschillende generaties een verrassende kijk op multicultureel erfgoed. Met de kunstenaars worden musea of werkplaatsen bezocht.

De jury waardeert de grote aandacht voor jongeren met een migratieachtergrond en de dynamische benadering van erfgoed, in dit geval ambacht. De jury ziet voor de toekomst veel potentie in het

project. De jury is nieuwsgierig naar de opbrengsten van het project op het gebied van integratie, één van de doelen van het project.

En de winnaars zijn...

Op 20 december 2021 werden de winnaars van de erfgoedprijzen Brabants Lof & Brabantse BeLofte bekendgemaakt door gedeputeerde Stijn Smeulders.

Sterrentocht
is de winnaar van Brabants Lof!

Ruiken aan de geschiedenis van Den Bosch
is de winnaar van Brabantse BeLofte!

De jury feliciteert de organisaties achter Sterrentocht en Ruiken aan de geschiedenis van Den Bosch van harte met de prijzen.